DEC [date stamp] Published and distributed under permit (No. 731), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Число 288. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 12. грудня, 1921.

VOL. XXIX. No. 288. Jersey City, N. J., Monday, December 12, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

КОНФЕРЕНЦІЯ ПОЛАГОДИЛА СПРАВУ ТИХОГО ОКЕАНУ

ВАШІНҐТОН, 9. грудня. — Чотири держави, котрі прийшли до згоди в справі Тихого Океану, мають проголосити свою умову на завтрішнім засіданю. Представники усіх чотирох держав уже дістали від своїх урядів повновласти згодитися формально на зміст сеї угоди.

КИТАЙ ЖАДАЄ ОХОРОНИ СВОЇХ ІНТЕРЕСІВ.

Китайські представники зажадали від конференції, щоби умова чотирох держав обмежилася виключно до островів на Тихому Океані, а не говорила нічого про Китай з огляду на те, що Китай не належить до держав, що приняли сю умову.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ПРЕДЛОЖИТЬ УМОВУ СЕНАТОВИ.

Президент Гардинґ дав до зрозуміння, що він не думає впроваджувати умови без порозуміння сенату. Він заміряє в як найкоротшім часі предложити умову сенатови до потвердження.

ЗЕЛІЗНИЦІ ЖАДАЮТЬ ЗНИЖКИ РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ.

НЮ ЙОРК, 9. грудня. — Нині відбулися тут збори головних урядників 52 найбільших зелізничих підприємств зі східної части Злучених Держав. Збори постановили зажадати від Зелізничої Робітничої Ради Злучених Держав зменчити робітничу заплату в як найкоротшім часі. Знижка має виносити від 10 до 20 процент.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПІДЕ НА ПОМІЧ ГОЛОДУЮЧІЙ СОВЄТСЬКІЙ РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 9. грудня. — Конгресмен Мондел, провідник републиканських конгресменів, повідомив президента Гардинга, що конгрес в найблизчих уже днях візьме під увагу поміч для голодуючої совєтської Росії, як сього домагався президент Гардинґ в своїй інавгураційній (при відкриттю) промові.

Комітет палати послів уже виготовив плян закона, після котрого Америка має вислати до совєтської Росії 10 міліонів бушлів кукурузи та достарчити міліон бушлів збіжа на засів. Вправді сподіються певної опозиції проти сеї постанови, але рівночасно сподіються, що проєкт буде остаточно принятий.

Рівночасно в сенаті внесено законопроєкт, щоби уповажнити департамент війни відступити Американській Запомоговій Організації, котра веде ратункову акцію в совєтській Росії, всі зайві медикаменти. Вартість тих медикаментів не має переносити суми 4 міліонів долярів, і всі вони мають бути вислані в річище Волги та до російської Арменії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД НЕ ДУМАЄ ПРО ТОРГОВЛЮ З РОСІЄЮ.

ВАШІНҐТОН, 9. грудня. — Уряд дав до зрозуміння, що він тепер не думає зовсім над починанием торговельних зносин з Росією.

Рівночасно урядники заявили, що американський уряд готов помагати ріжним новоутвореним державам в Європі, але проекти помочи мають виходити від урядових чинників тих держав.

СТАРАЮТЬСЯ ЗДЕРЖАТИ ЗАВОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ РІЗНИЦЬКИЙ СТРАЙК.

ШІКАҐО, 9. грудня. — Федеральні та стейтові власти злучилися нині разом, щоби здержати дальші заворушення на тлі страйку робітників великих різниць.

Чотирох роземчих суддів, межи ними двох представників федерального департаменту праці та двох представників илинойської стейтової промислової комісії удалися до дільниці стакярдів, щоби завести переговори межи страйкарями та зарядами різниць.

Вчора не було ніяких заворушень спокою в цілій дільниці стакярдів.

ЗАМІТНА УТЕЧА ЗЛОЧИНЦЯ.

Зі стейтової тюрми в Лител Рак, в стейті Аркензо, утік в пятницю в надзвичайно особливий спосіб найбільше побоюваний розбишака на кілька стейтів навкруги. Називався він Том Слотер, але всі знали його під називщем „вбийника". Сидів він в тюрмі, ждучи кари смерти, що мала бути незадовго виконана на ньому за вбитте вязничного сторожа.

Дістався він тепер до тюрми уже не по раз перший. Маючи ще 14 літ життя, був він вже покараний за рабунок. Від тоді він частенько попадав до вязниці. Будучи в тюрмі кілька літ тому назад, він стрілив до сторожа вязниці і вбив його на місци. За те він мав дати тепер свою шию під петлю. З огляду на те, що він не раз уже виломлювався з тюрми, його стерегли острійше, як других вязнів. Його частенько ревідували, чи не має він коло себе якого наряддя, що моглоби йому помогти до вилому з тюрми. Та всі ті средства осторогу на богато не придалися. В пятницю вечером Слотер вдав хорого та примусив тою приключкою сторожів отворити двері його комнати, щоби його перевести до тюремного шпиталю. Та ледво отворили келію і винесли його на коритар, як він зірвався з ношів та, винявши револьвер, примусив двох несучих його сторожів робити те, що він прикаже. З револьвером в руці він розброїв других сторожів під загрозою смерти на случай непослуху. Описав завів їх всіх до смертної келії, де виконують кару смерти на засудженцях, і там їх замкнув. Потім отворив двері всіх комнат тюрми і брами тюрми і позволив усім вязням утечи. Та лише чотирох вязнів скористало з пропозиції. Навіть межи засудженими на смерть найшлося шістьох таких, що не хотіло втікати. Через пять годин Слотер правив тюрмою, а потім всів з чотирма товаришами тюрми на автомобіль начальника тюрми, стоячий під тюрмою, і поїхав. Незадовго потім тюремні сторожі добулися на волю зі своєї тюрми і пустили алярм на всі сторони. Поліційні власти стейту зараз зорганізували аж чотири громади людий, що мали його доставити живим або мертвим.

Однак не їм припало завданне піймати славного розбишаку. Зараз на слідуючий день по його утечі прийшла вістка, що Слотер погиб з руки одного з вязнів, котрого він освободив і взяв на автомобіль, а котрий тепер каже, що він навмисно на те поїхав зі Слотером, щоби його убити. Вбив його двома вистрілами з револьвера в голову. Товариші убитого стрінулися з одною громадкою поліційних помічників, що їх шукала; вивязалася стрілянина, від котрої один з утікачів лежить смертельно ранений. Всіх утікачів піймано.

ДО ВІДОМА ВСІМ ВП. П. П. УРЯДНИКАМ І ЧЛЕНАМ У.Н.СОЮЗА.

Згідно з ухвалою через референдум до членів, видано календар У. Н. Союза на 1922 рік.

Кождий секретар місцевого відділу отримав ті календарі і має роздати їх членам за оплатою 30 цнт. за примірник, а гроші вислати разом з рахунком відділу в тім місяцю до головної канцелярії У. Н. Союза.

Жени-члениці, котрих мужі є членами У. Н. Союза, календаря не побирають і за такий не платять, однак на жаданнє можуть дістати календарі по тійсамій ціні що члени-мущини.

Взивається всіх Вп. П. П. Урядників і Членів до вирівнання сього рахунку, щоби оминути непотрібні замішання.

Р. СЛОБОДЯН, гол. фін. секр.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Подається до загального відома Української Іміграції в Зл. Державах, що Екзекутива У. Н. Союза виготовила і розіслала до своїх Відділів У. Н. Союза, петиції з протестом проти продовжування ляцької окупації Галичини, та ляцьких звірств над безборонною нашою родиною. Уряди відділів У. Н. Союза, самі або в порозумінню зі зорганізованими для тої цілі осібними Комітетами, будуть збирати на ті петиції підписи всеї Української Іміграції в Зл. Державах. Кождий Українець чи Українка як також всі українські діти, котрі не хотять класти своїх голов під ляцький чобіт, покладуть свої підписи на тих петиціях-протестах. Петиций є чотири, і кожда повинна бути підписана всіми Українцями без огляду на приналежність до партії, організації або церкви. Кождий уряд Відділу У. Н. Союза отримав рівночасно поученнє, як, де і коли ті протести висилати, і се буде його річию негайно повідомити про се своїх громадян і американську пресу.

Українці! Прийшла довго вижидана хвиля вирішення долі нашого Рідного Краю. Ляшня штиками, нагайкою та арештами збирає підписи від поневолених наших братів, сестер, батьків, материй і дітей, щоб обдурити світ. Піднесім і ми голос тут, де несягає рука ляцького ката та заявім перед цілим світом, що в ляцьку неволю добровільно ніколи не підемо. Настає хвиля послідня і не пора тепер зважати на те, хто і як до протесту накликує. Тепер мусимо всі враз заявити: ПРОЧ З ЛЯЦЬКОЮ НЕВОЛЕЮ! І. Каштанюк, гол. рек. скеретар.

ЗАРОБІТНА ПЛАТНЯ СІЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ В АМЕРИЦІ.

В послідним — листопадовім — випуску „Монтлі Лейбор Ревю" (видання Департаменту Праці Злучених Держав) представлено в цифрах заробітні відносини на американських фармах і зміни в платні сільських робітників на протязі послідних девяти літ 1913 — 1921. В 1913-ім році наємний робітник на американській фармі одержував пересічно 21 долярів і 38 центів місячної плані з харчами, а 30.31 долярів без харчів; за щоденну роботу платили в жнива 1.57 доляра з харчами і 1.94 без харчів, у всяку иншу пору 1.16 і 1.50 долярів в день. З кождим роком платня потрохи піднималася і в 1920-ім році дійшла до пересічного максимум 46.-89 долярів місячно плати з харчами і 64.95 без харчів та 3.60 і 4.36 долярів щоденним робітникам в жнива, а 2.86 і 3.59 в иншу пору. Сего року, 1921 робітничу плату в хліборобстві знижено се більше як в індустрії. Щоденним робітникам платили сего літа пересічно 2 доляри і 12 центів з господарськими харчами, а 2 доляри і 80 центів, коли робітник сам харчувався. Пересічна місячна плата є тепер 29.48 долярів і удержання або 42.65 без удержання.

АМЕРИКАНСЬКІ ЕМІҐРАНТИ ВИРАТУВАЛИ ДВОХ УКРАЇНЦІВ ВІД ПОЛЬСЬКОЇ ШИБЕНИЦІ.

Перед роком засудив суд присяжних двох Українців з Мостів Вел. на кару смерти за їх участь в українській армії підчас війни. Жертвою польської справедливости мали впасти: міщанин Іван Балко і судія Володимир Колієвич. Коли ся вістка прийшла до Америки, завязався в Бруклині комітет краянів під проводом Івана Балка (ст.) і Івана Цюпи, щоби збирати збірки на оборону засуджених. Рівночасно віднеслися до краянів в Клівленді, О., і зібрано разом на сю ціль кругло 150 долярів. За ті гроші наняли двох адвокатів в краю, а то: д-ра Льва Ганкевича та д-ра Мирослава Янкевича, обох зі Львова. По завзятій обороні варшавський трибунал дня 14. жовтня зніс вирок галицької лави судіїв присяжних і припоручив перевести нову розправу. Видко, навіть польський трибунал узнав несправедливість польських присяжних судіїв. Виказ жертв, зложених на сю ціль, поміщаємо на 4-тій стороні нашої газети. Честь таким громадянам, що рауют життє своїх земляків!

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ В КАНАДІ.

Щойно вийшов з друку 1-ший звіт Українського Червоного Хреста в Канаді за час двох літ без двох місяців, від падолиста 1919 до нині. Звіт сей обіймає 48 сторін.

Укр. Черв. Хрест взиває Українців в Канаді, щоби по всіх місцевостях в Канаді, потворили комітети Укр. Черв. Хреста, які би злучили людий без ріжниці їх політичних і релігійних переконань. Місцеві комітети мають перепровадити головну збірку датків на поміч Рідній Землі. Час сеї збірки визначений на два місяці: від 15 грудня. 1921, до 15 лютого 1922.

ПОЛЬЩА ЗАМИКАЄ ФАБРИКИ.

В звязку з промисловою крізою у Варшаві замкнено фабрику дроту Марґулеса. За кілька днів буде замкнена друга фабрика цвяхів. Акційне товариство російського зелізного промислу обмежує свою працю до 3. днів в тижні. Це саме обмеження проголосила „Гута Ченстохова" і кілька инших фабрик.

ЗАМАХ НА МІНІСТРА СКІРМУНТА В ЧЕХІЇ

В часі переїзду польського міністра Скірмунта біля Моравської Остави невідома особа знищила зелізничий тор, лишивши на тому місці динамітовий набій. Недалеко цего місця стояв якийсь мущина, який пізніще скрився невідомо. Є підозріння, що тор знищено в ціли спричинення катастрофи поїзду, яким їхав міністр Скірмунт.

ЛЯЦЬКІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ХОЛМЩИНІ.

З Холму подають, що польські наїздники перемінили на костел український собор, збудований Володимиром Великим ще в році 1001. Таксамо і в місцевостях; Грубешів і Матча змінили Поляки церкви на костели. Церкви на Холмщині скрізь зачинено, а ключі віддано поліції. І нехай тут хто скаже, що Ляхи не шанують релігійних святощів!

ПОЛЯРНА ЗОРЯ ПІД КРАКОВОМ.

На днях бачили мешканці села Своржицька під Краковом рідку появу північної зорі. Іменно на півночі явилася величезна світляна дуга червоної краски, на якій стояли — стовпи. Краска тих стовпів змінялася, а рівночасно від них розсипувалися іскри. Це явище тревало 20 мінут. Забобонне населення бачило в тім якийсь зловіщий знак.

УКРАЇНСЬКА „ЧОРНА РУКА".

Краківська польська ґазета „Ілюстровани Курер Цодзенни" подає таку вістку: Богато представників польської влади в Східній Галичині, почавши від воєводів а скінчивши на жандармах, дістало з Праги анонімні листи з підписом „Чорна рука". В листах сих міститься погроза, що на випадок дальшого переслідування Українців постигне всіх пімста „Чорної Руки".

В ІРЛЯНДІЇ ПЕРЕМАГАЄ ГАДКА ЗА ПРИНЯТТЄМ ЛОНДОНСЬКОГО БРИТІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКОГО ДОГОВОРУ

ІМОН ДЕ ВАЛЕРА Є В МЕНЬШОСТИ И ІМОВІРНО УСТУПИТЬ ЗІ СВОГО СТАНОВИЩА.

ЛОНДОН, 9. ргудня. — Більшість ірляндського міністерського кабінету з рамени революційного парляменту (Dail Eireann — двол ерін) є за лондонським договором.

Длятого сподіваються, що на сесії того парляменту, дня 14. с. м., кабінет заявиться за приняттєм договору і поручить принятте його парляментови. Є теж всяка надія, що і парлямент прийме сей договір.

За договором на сеї ірляндського парляменту буде найбільше побиватись голова делеґації, що підписала договір, основник „шин-фейнерів" Артур Ґриффит. Його називають мозком „шин-фейнерів"; він є чоловік рішучий і завзятий, але слабий бесідник. Длятого його виступ в парляменті не зробить великого враження формою бесіди, одначе змістом він переможе других, а особливо противника договору, теперішнього голову айриського революційного правительства Імона де Валеру. Ґриффина підіпре молодий учасник лондонської конференції Майкел Коллинс, звісний з красноречивости, котрий має особливо великий вплив на молоду ірляндську ґенерацію, яка його вважає героєм.

Коли побідять прихильники лондонського договору в Ірляндії, значить, коли в сю середу ірляндський міністерський кабінет і парлямент прийме сей договір, то Де Валера імовірно уступить.

Британський парлямент займеться вирішеннем договору, аж порішить про нього ірляндський революційний парлямент.

Олстерський міністерський кабінет, як кажуть, є за приняттєм лондонського договору. Премієр сер Джеймс Крейґ їде в сій справі на розмову до Ллойда Джорджа.

БРІЯН ЇДЕ ДО ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН, 10. грудня. — Французький премієр Бріян поїде до Лондону на конференцію з британським премієром Ллойдом Джорджем у справі сплати німецького воєнного відшкодовання.

ЖЕРТВИ СОВІТСЬКОЇ ВЛАДИ.

РОЗСТРІЛ 217 УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДНИКІВ У КАМЯНЦІ ТА ВИННИЦІ. — ЗАМОРДОННЄ РОДИНИ О. ЯНКІВСЬКОГО.

БЕРЛІН, 25. падолиста. (Вл. кор. „Свободи"). — Харківські „Ізвестія Українскаво Ц. К." в числі від 7. листопаду містять криваву листу розстріляних закладників, взятих у Камянці та Винниці, коли большевики під натиском партизан тимчасово мусіли опустити ті міста.

Всіх розстріляних є 217 душ, у тім числі 96 осіб із Винниці, 113 осіб із Камянця й С старших урядовців південно-західних залізниць. Серед винницьких жертв на першім місці стоять адвокати Семенюк і Липський, священик Меґеровський, бувші поміщики Яковенко, Василевський і Кучеренко, ґенерал Герасимов, полковники Щегловський, Акатов і Бітнер, старшини Архипенко, Шишневський і Корнилов, 8 народних учителів; решта розстріляних — селяне.

Серед камянецьких жертв на першім місці стоять інженери Хіженяков, Юрів, Лобанов і Данилушкин, лікар Кириченко, члени міської управи Хмара й Лисиченко, архитект Янушевич, харчовий комісар Михайловський, жидівський рабін Аксельрод, бувші поміщики й старшини та 5 народніх учителів; решта розстріляних — також і тут селяни.

Про факт звірського замордовання комуністами цілої української родини оповідає в „Укр. Трибуні" Олексій Янківський, бувший голова Фастівського земства. Тікаючи від переслідування большевиків, він перебрався до Рівного, залишивши вдома жінку і трьома малими дітьми. „Одної ночі, — пише йому служниця Олександра Петренкова, — на хутір прибуло 15 озброєних бандитів і стали вимагати, щоб одчинили їм двері. Зачинивши господиню з двома дітьми в комору (третій хлопчик лишився при мені), а відчинила двері і сказала, що господарів нема вдома. В хату ввійшло 7 бандитів, серед яких були й місцеві комуністи. Оден з бандитів, зауваживши маленького хлопчика — сина господаря, вдарив його ножем в руку, після чого хлопчик крикнув: „мамо, мене ріжуть". Мати, звичайно, и євтримала і почала просити, щоб її випустили з комори. Я випустила і оден з бандитів зараз-же в присутности матері вистрілив у хлопчика, котрий впав на підлогу. Я почула загрозу. Їх треба всіх вирізати, се семя контр-революціонера". По цьому мене було викинуто з хати.

На другий день я зайшла в хату і побачила жахливу картину. Дівчинка 3 років — перерубана на 3 шматки, два хлопчики знівечені до краю: на тілі було біля 40 різаних поранень, а в господині біля 60 поранень. В хаті було повно крови, а речі всі розграбовано".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕСЬКА ҐАЗЕТА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ПРАЗІ.

Праський чеський дневник „Право Ліду" (Право Народа) помістив довшу статтю з приводу недавнього отворення українського університету в чеській столиці.

В сій статті між иншим сказано:

„В останній добі повстали дві нові дуже характеристичні культурні інституції. Пера се російській педаґоґічний інститут, який буде центром російської наукової праці заграницею. Друга се український університет. Будинок чеського університету містити-ме українську молодіж від Сяну аж по Кубань. Український університет в Празі є третім університетом з ряду. Перший повстав дня 5. жовтня, 1917, в Києві. Дня 22. жовтня, 1918, повстав другий університет в Каменці Подільському. В центрі Східної Галичини, у Львові, українського університету з політичних причин нема. Але ми переконані, що і там скоро мати-муть Українці свій університет".

ІСТОРІЯ ПОВТАРЯЄТЬСЯ.

Історія ріжних народів частенько ходить подібними стежками.

В одній частині Старого Завіта, котра зветься Книгою Суддів, а котра оповідає про давну давнину, описується похід Жидів під проводом Єфти проти племени Єфраїмітів. Розповідається там, що се племя посварилося з жидівським героєм Єфтою за те, що він не просив їх на побідну війну проти племени Амонітів. Зі сварки прийшло до війни. В битві межи прихильниками Єфти та Єфраїмітами вийшов побідником Єфта. Розказується далі, що Єфта постановив винищити усіх Єфраїмітів; в тій ціли він приказав своїм військам заняти усі переходи в горах та броди на ріках, ловити кождого прохожого і приводити до себе. Жовніри наловили велике число народа. Щоби відріжнити своїх прихильників від ворогів, Єфта казав всім пійманим вимавляти слово „шиболет". Хто вимовляв першу букву, як „ш", того пускали на волю; се був Жид. Хто вимавляв її як „с", той давав горло як ворог. (Від того часу по нині називають „шиболетом" таку пробу мови або науки, по котрій пізнати і відріжнити певну партію або клясу суспільности від другої.)

Подібний факт стрічаємо в історії середних віків. Свого часу до Польщі наплила велика маса німецьких кольоністів. Всі польські міста були повні Німців, німецьких купців, ремісників та робітників. Всі міста на території польської держави були німецькі: населенне було німецьке, звичаї і мова була німецька, правилися навіть німецьким правом, німецьку мали владу. Навіть в столиці Польщі, Кракові, війтом був Німець. Нарешті Німота розпаношилася в Польщі так, що навіть підносила голову проти польської влади. Головно, як Польща мала які клопоти з німецькими сусідами, німецькі кольоністи повставали, щоби підпомагати ворогам Польщі. Найславнійшим з тих бунтів німецьких кольоністів був бунт під проводом Альберта, німецького війта міста Кракова (на початку 14-го століття). Тодішний ляцький король Владислав Локетек постановив випечи до тла сю болячку на тілі польської держави. Він побив їх в битві, але розгромом не вдоволився: Дав приказ рубати в пень кождого Німця, що бунтом відвдячувався державі, котра йому дала захист і прожиток. Щоби відріжнити Німця від Ляха, він пробував кождого пійманого збройного чоловіка в той спосіб, що казав вимавляти йому реченне: „Сочевіцев меле коло млина". Хто вимовив сі слова на німецький лад, давав горло. Після сього Німота в Польщі вже голови не підносила.

Наконець маємо подібний примір в новочасній історії. Через довгі віки на богату Україну мандрували зайди ріжних народів. Родюча українська земля, оброблена робучими українськими руками, годувала тих зайдів як своїх рідних дітий. Деколи ще краще! Але показалося, що годувала собі гадюку за пазухою. Зайди не лише що не почували найменчої вдячности до того народа, що їх кормив плодами своєї праці, але ще й погорджали ним, кпили з нього, зневажали. Коли український народ зібрався видобутися зпід московської та ляцької неволі, тоді зайди станули проти сього і при їх помочи московські та польські наїзники загирили гарні початки української національної самостійности. Тепер терпець Українцям урвався. Як доносять з України, українські селяни взялися до систематичного винищування тих зайдів, що стали пявками на українськім селяньстві. Українські селяни роблять зайдам те саме, що колись Жиди робили Єфраїмітам, що робили Поляки невдячним німецьким зайдам. Кождого спійманого комісарика наперед екзамінують, чи знає він українську мову. Як сього екзамину не перейде, дають йому до пізнання, щоби на Україну по наживу не ходив. Дають йому се до пізнання, що всякий зайда, що їсть український хліб, а української мови не знає, дає доказ, що він погорджає українським народом, що той хліб зайді в уста вложив. Такий зайда є публичною небезпекою для українського народа, його визискувачем, його лютим ворогом, його пявкою. З ним треба поступити як з ворогом суспільности. Дають йому се до пізнання в такий спосіб, що він певно сього в друге уже не зробить.

Так історія повтаряє свою науку тим невдячним зайдам, що кусають руку, що їх кормила.

ЗНОВ ЗАЯВА ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА В СПРАВІ ГАЛИЧИНИ.

(Від власного кореспондента).

Я вже Вам писав про дебату в польській соймовій комісії для закордонних справ на тему: чи правда, що польське правительство дістало від французького премієра Бріяна ноту з зазивом, щоб воно до половини грудня сього року надало українській Галичині автономію, бо инакше справа прийде під рішенне Найвисшої Ради Мирової Конференції, де Франція не могти-ме боронити інтересів Польщі що-до Галичини.

В згаданій дебаті польський міністр Скірмунт заявив, що відомість про таку ноту Бріяна є видумка. А на се польський соціялістичний посол Перль, який запитував міністра в сій справі, відповів: „Я знав, що Ви так скажете!"

В польській пресі велася далі дебата, чи була така нота Бріяна чи не була. З усего, що про сю справу польська преса пише, виходить, що якась інтервенція держав антанти в справі Галичини таки мусіла бути. Так прим. краківський „Ілюстровани Курієр Цодзенни" доносить з Варшави:

„З огляду на се, що в деяких варшавських політичних кругах уперто повторюють вістку, що польське правительство дістало від Бріяна ноту в справі Галичини, варшавський кореспондент постарався провірити сю справу в самім жерелі і може ствердити, що такої ноти по правді не було, але **переконався, що в останніх днях як французький так і англійський посол мали розмову в міністерстві закордонних справ в справі Східної Галичини.** Сі розмови, як нам відомо, не мали характеру, який міг би нас особливо непокоїти. **Одначе трудно е не сказати, що ся справа стане на міжнародній політичній арені актуальною".**

Отже виходить, що французький і англійський посол таки звертали увагу польського правительства на міжнародній характер галицької справи.

Страх перед тим, що справа Галичини швидко прийде до міжнародного вирішення, виявляють на ріжні способи всі польські часописи. Всі пишуть, що після вирішення справи Горішнього Шлеска прийде черга на Галичину, особливо, що Ліга Націй уже другий раз звернула Найвисшій Раді увагу на потребу швидкого вирішення сеї справи.

В сих днях пригадав міжнародній характер справи Галичини також **англійський премієр** Ллойд Джордж.

Дня 4. падолиста, на звернене до нього питанне в англійській палаті громад, він відповів, що **Найвисша Рада Мирової Конференції, після вирішення справ, які відносяться до Польщі, займеться певне вирішеннем державного положення справи Галичини.**

Отся заява Лойда Джорджа, се в сім році вже **четверта міжнародня заява в справі Галичини.**

Дня 23. лютого с. р. Рада Ліґи Народів на засіданню в Парижі рішила, що українська Галичина лежить поза границями Польщі, що Польща є тільки мілітарним окупантом сього краю, що суверенні права над Галичиною належать до держав антанти та що треба звернути увагу Ради Амбасадорів на потребу найшвидшого вирішення сеї справи.

Дня 6. липня с. р. англійський премієр Ллойд Джордж, на запитанне лорда Роберта Сесіля, зложив в англійській палаті громад подібну заяву в справі Галичини, запевняючи, що держави антанти в свій час вирішать сю справу.

Дня 27. вересня загальні збори Ліґи Народів в Женеві поручили Раді Ліґи Народів, щоб вона знов звернулася до Найвисшої Ради Мирової Конференції з представленнем про потребу швидкого вирішення справи Галичини.

І в кінці маємо отсе знов заяву Ллойда Джорджа з 6. падолиста с. р.

Як не важні сі заяви, — а одначе крайня пора, щоб держави антанти перейшли вже раз від заяв до діла і справді вирішили справу Галичини.

Лойдови Джорджови й иншим державним мужам держав антанти легко казати українському народови ждати на вирішенне.

Але українському народові важко, дуже важко оставати в польській неволі і зносити всі муки і знущання польських катів.

Чи державні мужі антанти не розуміють, що ніхто инший, тільки вони поносять вину за всі муки українського народу під польським ярмом, — вони, що віддали український нарід Галичини на поталу польським катам і спокійно дивляться, як ті його катують, відкладаючи все надалі й надалі своє рішенне?!

Та не тільки ходить о се, щоб Найвисша Рада вже раз видала рішенне в справі української Галичини.

Ходить також о се, **яке буде се рішенне.** Ходить о се, щоб се рішенне було справедливе, щоб воно визволило український нарід Галичини з польського ярма і привернуло йому державну незалежність.

Українське правительство Галичини докладає всіх сил, щоби рішенне держав антанти вернуло Галичині державну незалежність. Всі Українці, не тільки Галицькі, повинні його підпирати в сім змаганню, бо справа визволення якоїсь части української землі від ворога, се справа цілого українського народу.

Для своєї акції потребує українське правительство Галичини також матеріяльних засобів. Сі може дати йому тільки американська Позичка Національної Оборони. Памятайте про се, американські Браття!

Прага, 15. листопада, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

ПОЛЬСЬКА ІНФОРМАЦІЯ, ЗАГРАНИЦЯ І МИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Хотіли деякі польські політики обдарувати Східну Галичину новою „благодатию-автономією", та на хотінню і скінчилося. Против проекту тої „благодати" рушила ціла Польща, бо, як кажуть „інформації", „хлопі русци" жадних політичних бажань не мають, хвалять собі „ржонди польске" і т. д. і т. д. Ті і їм подібні мудрощі виписала недавно „Ржечпосполіта" в ч. 246.

Чи Польща має яке право давати „автономію" Східній Галичині, про се шкода слів тратити. Доба „конституції" і „автономій" минула вже безповоротно. Нині народи знають лише самостійність. І коли малі Айриші не бояться сильної Англії, то українському народови нічого боятися миршавої, зганґренованої шляхоцької Польщі. Розпочатої борби о нашу самостійність незалишимо, доки не осягнемо цілі. Сего вимагає пролята кров наших героїв і мучеників, сего вимагає будучність наших поколінь, сего вимагає честь народу.

Польща чує, що її щораз більше усуваєся ґрунт під ногами, що ціла будова „сходней Малопольскі" валиться і тому з усіх сил старається підперти її і підпирає в надії, що дістане позволення на збудованне сильних фундаментів, на яких мала би збудуватися одна велика тюрма для Українців т. зв. „на завше польска сход. Малопольска". В тій ціли викидаєся міліони на ґазети, брошури, гостини ріжних чужосторонних журналістів, дипльоматів, місій і т. д., одним словом на: інформацію.

Що до тої інформації про Східну Галичину, то треба розріжнити три роди:

1) Інформація „для владз", що маю служити провідною ниткою, бути порадником для низших „владз" в проти українській політиці.

2) Інформація для польського загалу „обивателюф", на підставі котрої то інформації польський „обиватель" піддержуєся в ненависти до Українців, щоби в даний момент „обиватель" протестував, робив шопки як Корфанти-Желіговскі і т. д.

3) Інформація для заграниці, на підставі чого схід. галицька справа мала би бути порішена на користь Польщі.

Перший рід інформації, се ті тайні обіжники з гори до підчинених урядів; їх інтонованне і якість чи зміст ми пізнаємо вчасти із численних розпоряджень воеводів, старостів, поліції і т. д. Усі ті „обіжники", інформації виказують україножерні змагання Польщі без взгляду на кабінет, без взгляду на се, котра партія має власть. Варшава інформує Львів, сей поступає після інформацій і інформує Варшаву. Львів побирає свої інформації від підчинених органів, як староства, дефензиви, поліція, шпіони платні і безплатні або „патріоти". Всі вони інформують Львів-Варшаву; а вслід за тим ідуть арешти, труси, переслідування Українців; усе те на основі тих інформацій. (З хвилей поділу схід. Галичини на „воєвудства" Львів утратив мало що зі свого значіння, як головне жерело інформацій для Варшави). Так піддержує Варшава своїми інформаціями підчинені органи в собачо-шпіонській роботі, обчисленій на винищенне Українців, а за се низша братія інформує Варшаву в тім самім дусі. Повстає „зачароване коло" старо-російської охрани, в якій неоден із нинішних польських „патріотів" працював в імя „матушки", а нині маючи довголітний досвід працює в імя „маткі" і „оборони Европи перед большевизмом". І певно, що нинішна польська „дефензива" перевисшає в своїх „відкриттях" старо-російську охрану (послугуєся наймодернійшими средствами як спірітизмом, розмови з духами (телепатія), далековидність і т. д.). Певно, що ново-російській „чрезвичайці" в нічім не уступає.

Коли в тих інформаціях Українці виступають як одна маса національно свідомих противників Польщі, то иньше малюєся їх в інформаціях призначених для „обивателюф". Тут робить свою собачу службу шовіністична польська преса. „Обивателям не говориться, що на світі є Українці. Деколи позваляєся їм бути, та лише далеко за Дніпром і в дуже малій скількости. В схід. Галичині, на Поділю і Волині є лише „Русіні", які діляться на: „політично обоятні народні маси і на дуже малу але незмірно рухливу і голосну громаду політичних провідників „українцуф", які вийшовши зі школи і опіки австрійсько-руської пересякли на скрізь дикою і нерозумною ненавистю до Польщі і всього, що польське, і в тім дусі впливають через школу на молодіж а через демагоґію на нарід. Однак мимо того маса „люду рускеґо" є на загал зовсім задоволена з сучасного порядку і не жадає зміни; „хлопі" хвалять собі „ржонди польскєфф; „бажань політичних немають жадних". Таке то читаєся в „Ржечпосполіті" в 296 ч. Що слово то брехня, що слово то помиї, що слово то клини з українського народу. (Та від „братнего народу" сподіватися чогось иньшого, се значило би не знати „ойчизни". Ми її надто знаємо і польській шматі недивуємося та дивуєся вона, як ті „хлопі" немаючи жадних політичних бажань" похвалять „ржонди польске" то вже неправду, тим грубшим кінцем, хлопським параграфом; а до сего прийде, бо уся вшехпольонія аж проситься, щоби раз навчити її розуму). Тим годуєся „обивателя". В нему підсичуєся ненависть не до „Русіна" а до Українця, а в даній хвилі, коли треба якоїсь шопки а ля Корфанти, Желіґовскі, тоді ціла „темна маса люду рускеґо" буде зватися Українцями і обиватель піде робити авантуру і шопку, бо його першою національною заповідию є: „Здусіць Українца".

Крім того ділає в тім самім дусі „косцюлек на кресах", „товаржиство школи людовей", „сокул", „бартошове дружини" і ріжні-преріжні „кулка".

Дещо відмінні інформації маєся для заграниці. Тут кажеся, що „Русін — тон цемна маса" а проводирі — Українці се большевики або „люди морально недозрілі до державности". А щоби заграниця в те вірила, то проситься на баль чужих офіцерів, журналістів і „дипльоматів" передівсім Французів; коли таких нема під рукою, то заступають їх доморослі Французи або випозичені з Румунії. Запрошену братію поїться „польскімі вудечками" і французьким шампаном. Коли вже „вудка" і шампан зроблять своє, тоді оповідаєся їм кільометрові байки про „бувші варварске ржонди українське в Малопольсце". А щоби заграничний гість не забув того всього, коли пробудиться і вишумиться з похмілля, то виписуєся йому „факти" і заграниця поінформована. Ті факти оголошує дипльомат в своїх часописях, польські ґазети се передруковують і тішаться, що заграниця так „добре" поінформована. Дурний „обиватель" читає се і вірить тим небелицям, бо то „заграніцон так пішон".

Недавно тому деякі польські ґазети попали „в телячий вострог", бо ото сам професор Лорд, Американець, написав, що „майже всі офіцери антантські, вислані в ціли провірення ситуації, заявили згідно, що ряд український в Схід. Галичині був, лагідно кажучи, сумною помилкою". Про се кілько то ті офіцери випили „польскіх вудек" і шампана проф. Лорд якось не згадує. Здається, що і він як і кождий „обиватель" вірить в звідомлення таких фахових політиків, як офіцери. Про такі „інформації за гроші" читаємо в „Ржечпосполіті" ч. 299, де описуєся як то при „шклянце віна" пращав польський консуль в Берліні вертаючих з Польщі англійських журналістів. І аж тут англійським гостям „отворилися очи", бо „жаден з них не має нині сумніву про правдивий характер Вільна і „сходней Малопольскі"! „Шклянка віна" отворила очи! Та сего проф. Лорд не знає, бо на се він „професор".

Коли би так проф. Лорд читав або бодай переглядав свою американську літературу, то певно не був би понаписував дурниць. Вистарчить коли би був заглянув до журнала „Сенчері" („Century") з липня 1921, а там під заголовком „Україна і рівновага сил" Г. А. Гіббонса був би прочитав не одно, про що Лорд поняття не має. Ґіббонса не поїли „польском вудком", він добре простудіював українську справу а про свою статтю каже в § 7: „Два роки росла та історія на моїм столі, так що я міг провірити факт за фактом".

Статтю Ґіббонса се не „інформація", а коротка історія всеукраїнського руху; оперуючи точними датами оповідає Ґіббонс про переслідування Українців царатом, про життє Українців в Схід. Галичині за Австрії, про революцію на Україні, про обняттє власти Українцями в Схід. Галичині і про мирову конференцію: „В остатних літах кружили про Українців найбільш абсурдні і не оправдані вісти, в які однак повірено. Ми сотворінні люди і блаженні в своїй несвідомости, ми дійсно повірили аґітаторам, що уважали український національний рух за штучне діло німецької пропаґанди. Тому, що не оден не чув про Україну, то України не було. Або тому, що не оден не хотів істнування України, то Україна не істнувала". І на конференції: „вислухано Поляків, але не Українців! **Не було тут і мови про справедливість, а навіть найменчого бажання вислухати обі сторони. Тому, що Українці воювали з большевиками, Поляки старалися переконати кождого, що Українці є большевиками. В той спосіб забезпечили собі Поляки поміч антанти в знищенню самостійности Українців в Східній Галичині".**

„Чому з Українцями поступлено інакше, як з иньшими народами що були під панованнєм Романових, Габсбурґів і Гогенцолернів? Правдива відповідь на се є, що самостійна Україна стояла на дорозі всякій комбінації утворити в Европі нову рівновагу сил корисну для Франції а поза Европою корисну для Англії. Се заперечують завзято пропаґандисти, то я вірю, що факти в тім случаю поперають моє твердженне".

Ґіббонс не пив „польскіх вудек", та за се знає як Польща прийшла на світ і знає „справедливі домагання" Поляків. **„Під напором Франції згодилася Найвисша Рада зробити Польщу великою державою, з величезними територіями замешканими в подавляючій більшости не польськими народами. А Польщу відновлено силою і інтриґами".**

А Україна? Ґіббонс каже: „Україна є більша як Німеччина і два рази більша від Франції. І коли Україна злучить усі території, де Українці є в більшости, то буде мати найчисленнійше населенне і буде найбогатійшою з усіх нових держав повставших через світову війну, а побіч Росії буде найбільшим краєм в Европі. Така независима Україна після думки державних мужів, побідників із світової війни, не годиться з інтересами побідних держав. **І тому всіми (можливими) силами заперечують істнованне українського народу".**

Про „справедливі домагання" Поляків, Ґіббонс так каже: „Коли хто говорив в Парижі з Поляками про їх претенсії до ріжних територій Німеччини, то вони звичайно говорили: „Не судіть після кількох міст, але ідіть на село, а побачите, що воно польське". — Ви признаєте рацію тим арґументам і зводите дискусію на Східну Галичину. Кажіте Полякам, що ви тесаме зробили в Схід. Галичині і що ваш погляд на сей край, погляд опертий на даних статистики писаної Поляками, є такий, що крім Львова і одного або двох міст, там зовсім Поляків нема з виїмком великих земельних власників с. є. кляси, против якої виступали Поляки в Познаню і Схід. Прусах. Інтузіязм для прінціпу самоозначення народів сейчас завмирає. „Українці є свині" кричить Поляк затискаючи кулаки. „Вони немають жадних прав". І лише яке передхвилею мало не плакало оповідаючи про переслідування польських селян в Прусах, покриваєся зморшками гніву".

Так говорить безсторонний Американець. Таких більше знайдеся. З чого скористає наша справа. Як бачимо Поляки вигравши при помочи Франції мілітарно стараються при чужій помочи виграти дипльоматично. Тому так сильно „інформуєся" заграницю. Ми супротив того не сміємо приглядатися сему з заложеними руками, а мусимо все і усюди виказувати польські брехні, показувати чужинцям польську нахабність і господарку і представляти наші справедливі жадання. Се значить також, що такі книжки і брошури видані в англійській мові як пр. „Кровава книга" і другі не повинні припадати порохом ані по книгарнях ані по українських домах. Такі книжки призначені для чужих редакцій і чужинців і в їх руки мають вони дістатися. А що ані редакція англійської часописи ані чужинці про істнованнє таких книжок не знають, то треба Українцеви таку книжку купити і післати в відповідне місце. Зваживши, що ціна таких книжочок дуже мала, можна навіть центовими складками се легко перевести.

Наші дійсно справедливі домагання, наші протести не лишаються без сліду і вже в самій Франції зачинають „отвиратися очи" та в противний бік, на нашу сторону. Французькі демократи пізнали за два роки добре Польщу і в жовтни с. р. „Ер нувелі" виписала таке, що Польща до смерти неазбуде. „Нинішна Польша, пише ся часопись, є реакційна і імперіялістична. Молодим Українцям замкнено від трох літ університет у Львові, вільні курси заборонено, студентські товариства розвязано а професорів азмкнено в тюрму". Часопись описує дальше ріжні ляцькі лайдацтва в Схід. Галичині.

Таким голосам заграниці не даймо безслідно прогомоніти. Усіх наших прихильників належить заосмотрювати в нові факти, яких Польща своїми лайдацтвами нам раз у раз достарчає. А про нових прихильників треба подбати поширюваннем відповідної літератури. Українське Галицьке Правительство зробило в тім напрямі дуже богато; належить його поперти як найсильнійше, бо само воно усього за нас зробити не може. Інформація заграниці є нині одним із головних средств боротьби за нашу самостійність. Належить проте його як слід використати. Як каже Ґіббонс „лише Українці-емігранти можуть нині протестувати против переслідування їх братів". **Не забуваймо сего!**

Франкфурт над Меном, Німеччина,

18. падолиста, 1921.

Ст. Ю.

ЗАМАВЛЯЙТЕ СЕЙЧАС
ІЛЮСТРОВАНИЙ НАРОДНІЙ
КАЛЄНДАР
ТОВАРИСТВА
„ПРОСВІТА"
НА 1922 РІК.
Ціна 75 центів з пересилкою.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР РІЗДВЯНИХ КАРТОК.
Спішіться з Желаннями Різдвяних Свят своїм рідним і знакомим, бо Свята вже близко. Маємо на складі гарні емальовані картки, з золотими витисками, швайцарського виробу. Ціна за штуку 5 центів. Пишіть на адресу:
SVOBODA,
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

З ДНЯ.

Дискусія в польському соймі.

Варшавський „сейм" звісний передівсім з того, що там всі нараз говорять як на большевицькому вічу.

Але також відомий з масних лайок, якими посли взаїмно так завзято перекидаються як їх попередники в старій небіжці Польщі перекидались шаблями, кулаками, або камінням.

Лише стенографи можуть нотувати всі ті польські особливости варшавського сойму, а газетам на се не вистарчило-б місця. Всетаки від часу до часу і вони перекинуть до себе з того сойму одну, дві квітки польської красноріччивости.

От дня 15. м. м. в польському соймі бесідував звісний з польського націоналізму (шляхотсько-езуїтського) посол Іґнаци Дашиньскій. Він говорив про справу нападеної Ляшнею литовської столиці Вильни.

Промову його перебивали його противники.

Посол Риґер крикнув до маршалка сойму: „Прошу привести до порядку того пайдака!"

Посол Маріян Сейда (вшехполяк) крикнув: Хамство все лишиться хамством!"

На се посол Андрій Морачевський (соціяліст) відповів:

— Святі слова твої, хаме!

Кажуть, що по пяному люди говорять собі правду. А Ляхи є пяні вшехпольською дурійкою, тож по пяному собі правду ріжуть.

Вони хами — панського „походження".

Пощо такій Польщі сойму?

Конституційна комісія польського сойму ухвалила внесенне референта Бузека (вшехполяка), що посли, які робили би в соймі механічну обструкцію (галас при помочі інструментів), будуть строго карані, грошевою карою, утратою мандатів, або арештом.

Ухваленне такого внесення дуже сумно свідчить про польський сойм і про цілу Польщу.

Воно показує, що та Польща нібито має „конституцію" на папері, а поправді то там править шляхта і єзуїти, як було там все. Длятого опозиція, загнана розбоями до становища меньшости, є безсильна і не може з конституції користати, а мусить кидатись до крайних обструкційних способів боротьби, як се було в Галичині за панования Франца Йосифа і польської шляхти. Зноваж польська шляхта і єзуїти не желають собі такої боротьби, длятого хотять її здавити при помочі поліції, жандармів і тюрем.

Цікаво, пощо загалом такій Польщі якоїнебудь конституції і сойму і послів з вибору? Чи не ліпше би їй вернутись до небіжки Польщі і привернути цілком шляхотські сойми, а шляхтичам дати право зривати їх постанови окликом: „Не позвалям"?

Польщі так пасує сойм „пршедрозбйорови", що аж проситься, аби його привернути.

З ПРИКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Населенне Прикарпатської України.

Населенне Прикарпатської України по останнім обчисленню виносить 605,731 осіб.

Шкільництво на Прикарпатській Україні.

До народніх шкіл на Прикарпатській Україні вписалось 54,843 дітий, з того 31,937 Українців, 12,323 Мадярів, 7,701 Жидів, 1,284 Німців, 1,195 Чехо-Словаків, 356 Румунів і 43 Поляків.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

КУПУЙТЕ КАЛЄНДАРІ НА РІК 1922

Календар Українського Народного Союза ....60 цт.
Календар Українського Робітничого Союза ....60 цт.
Календар Сирітського Дому з Філадельфії ....60 цт.
Гумористичний Календар Козака Чорнохліба .....60 цт.
Календар Приятель Жовніра ....50 цт.
Календар Стінний з портретом Івана Франка....30 цт
Календар Стінний з портретом Т. Шевченка....30 цт.
Календар Стінний з портретом Богдана Хмельницького ....30 цт.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:
BASIL HRISHKO,
437 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

ХТО І ЯК МОЖЕ СТВОРИТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

(Теорія Липинського).

(5)

(Докінченне).

VII.

Чи може без приватної власности на землі істнувати нація? Чи в стані така нація, що не звязана з землею міліонами своїх хліборобів, які вросли в цю землю корінням дідичної приватної власности — витворити в собі поняття „батьківщини", поняття рідної своєї землі? Чи може виробитись національна традиція (без якої не буває нації) там де земля не держиться століттями в одній сімі, там, де земля не переходить, а з нею її історія і любов до неї з батька на сина?

І чому наше національне відродження не почалось на землях общенницького Запоріжа, або серед нащадків Запорожців скажім десь на общиницьких станицях Кубані, а почалось власне не так ненависній нашим соціялізаторам г о р о д о в і й приватновласницькій Гетьманській Україні серед осілого земельного Козацтва і в Україні Західній, серед осілої земельної правобічної шляхти?

Чи основна ріжниця між нами і тими, кого ми називаємо Москалями, не полягає часом у тому, що в московщині в процесі творення нації релігійно і язиково засимільовані елементи кочові монґольські одержали рішучу політично перевагу над елементами осілими, хліборобськими, над нашими рідними братами по крови духу і культурі — над Великоросами? І чи не близьким та співзвучним нашому власному бажанню являється бажання оцих велико-руських осілих хліборобських елементів, відродитись національного, перестати бути „общеросами", а стати „великоросами" і скинути той безнаціональний, кочовий, монґольсько-інородний державний хрест, який висить над потатарщеною від століть, а потім попетербурщеною Москвою таксамо, як оце над нами висить тепер Ганджа Аддибер Раковський.

І чи врешті наша многострадницька історія, від початку і по сьогодняшний день, необертається коло одного-единого фатального питання: **хто — кочовник чи хлібороб переможе у нас?** І чи не найбільшою національною трагедією есть те, що досі не зміг фактично перемогти у нас ані один ані другий. В цьому винна теж і наша інтеліґентська демократія, яка деморалізована, дурила і розкладала український хліборобський кляс з гори — тоді, коли інтеліґентські есери підривали його з низу...

Наша здеклясована інтеліґенція приступаючи до влади не застала: 1) ані сотвореного старою монархічною земельною аристократією українського державного і військового апарату, який-би можна було, вкинувши Монарха і цю аристократію, перебрати для користування в свої руки, 2) ані здобувшого собі силу під панування старої аристократії свого власного українського, чи зукраїнізованого жидівського, фінансового міщанства, яке за ціну повалення Монарха і земельної аристократії, піддержувало-б і фінансувало українську революційну інтеліґентську демократію, 3) ані витвореного, як у інших націй під пануванням единого національного Монарха і единої національної земельної аристократії, единого поняття нації і моралі і нації, які дозволилиб здеклясованій інтеліґенції словесними гаслами патріотизму і словесними гаслами добра нації прикривати і піддержувати своє політичне панування.

А не застала вона того всього для одної дуже простої і ясної. але, як звичайно з простими і звичайними річами буває, непомітної зразу причини: **тому, що основа і початок кождої нації—земельна українська аристократія ще ніколи — за винятком кількох коротких літ панування Великого Богдана — на Україні не правила і не панувала.**

Недостача власного старого державного апарату спричинила нерішучість наших інтеліґентських правителів в справі, для всякої інтеліґентської демократії так ясної, як справа національно-державної самостійности власної нації. І тільки завдяки большевикам, які рішуче нашу демократію від старого „сфедерованого" російського державного апарату прогнали, пояснюеться оце завзяте **самостійництво на еміґрації тих, що на теріторії України,** в період свого розцвіту, **вважали самостійність за „контрреволюцію і національну зраду!** Відсутність власного фінансового міщанства примусила нашу здеклясовану інтеліґенцію завзято шукати по цілім світі отією маґічної сили, що держить на президентурах, посольства і в парляментах всесвітну інтеліґентську демократію. Звідси її віра в надприродні сили Антанти; звідси її по суті безплодні, а по своїй формі принижуючі, політичні союзи з Польщею; звідси її поклони перед всемогущим Сіоном; звідси її смішні масонські льожі; звідси врешті продаж „Дніпровських Погорів"...

Піддержати принаймні свій старий опозиційний моральний авторітет в очах народу: вдавати, що вона і далі бореться з „ворогами" того „народу"; що вона і далі „захищає народ перед зажерливими панами". Бо колиб з очей того народа спала ця остання полуда, коли-б він перестав нарешті вірити, що демаґоґічні інтеліґенти своєю політикою виборюють для нього свій лад, то розуміться від всіх републік, а від нашої „народної" тим паче, не залишилося-би ніякогосінького сліду. Піддержуванням всіма способами оцієї суґестії брехні пояснюється її безглузде повстання, яке в результаті їй же найбільше, не тільки фізично, але і морально пошкодило, бо навряд чи вдасться тепер народ переконати, що перебування в приймах у Маршалка Пілсудського більш почесне і більш патріотичне для українського інтеліґента демократа, тим праця для Нації і Держави під проводом свого власного Українського Гетьмана.

В смертельнім українськім поєдинку між кочовником і і хліборобом-залізній охлократичній орґанізації кочовників щоб перемогти, треба протипоставити залізну класократичну орґанізацію хліборобів. Кажучи образно: масовим нальотам степової юрби, яку жене на хліборобів голод і жадоба здобичи; нальотам юрби, яку в залізних кліщах держить дротянна нагайка її фанатичних, спаяних страхом смерти в одно тіло провідників — треба протиставити спаяну моральною залізною дисципліною хліборобську фаланґу: таку спартанську фаланґу, що повільно, крок за кроком, людина при людині і нещадно розторощує орду; що непорушною стіною своїх штиків, опертих на власну силу свого плуга і на почуттю моральної лицарської дисципліни, нищить запал кочового нальоту, розбиває найстрашнішу зброю кочовників: клясовий психоз, який веде юрбу до бою. Єдина можлива орґанізація до такої фаланґи, це — клясократично Трудова Монархія. Гетьманщина впала не тому, що інтеліґенти зробили проти неї „повстання" і повставши-зупинились за кордоном. **Гетьманщина,** сама її суть, її історична роля, **була захитана від того дня, коли ті, що тоді правили, розігнавши зїзд селянських спілок, стали одночасно балакати з демократичними балакунами.** Фатальне для істнования Гетьманщини буде те, що стара наша земельна аристократія замість, по прикладу своїх батьків, дідів і прадідів, самій піти до хліборобського народу; самій поговорити зі своїм рідним хоч і менше земельним братом-хліборобом; самій взятися до його орґанізації, ставши в один ряд з його-ж власними авторітетними і сильними провідниками, — стали, по прикладу трусливих представників інтернаціонального капіталу, шукати собі поміж тими чи иншими інтеліґентами таких „популярних" комісіонерів, які-б своєю зручною політикою її від „народу" захищали. Полуду на наші очі навіяла оця загальна европейська демократична зараза, якої, суть, на мою думку, прекрасно схарактеризував Арколео. „Звичайно тремтять — пише він — перед цими людьми, бо думають, що з ними іде навала яких ось розгнузданих, зголоднілих бестій. Але як придивитись уважно, то видко, що це безладна купа молюсків, дуже жадна на здобич, але по суті безобидна".

І траґедія України не в тім, що нею хочуть правити ці по суті безобидні крикуни і розлагателі, які, не володіючи засобами продукції і війни, не мають власної матеріяльної сили на те, щоби правити. А траґедія її в тому, що нею не правлять ті, що, володіючи засобами продукції, і маючи власну силу, моглиб правити, колиб тільки хотіли і вміли правити. Перша Гетьманщина доказала, що таке хотінне есть. А уміння здобувається навіть тими помилками, яких наробили ми самі за першої Гетьманщини.

Великий крізіс національної аристократії, що його переживає тепер ціла Европа, у нас на Україні прибрав особливо гострі і складні форми тому, бо прийшов на одну пору з процесом формування нації. Без матеріяльної сили: без володіння засобами п р о д у к ц і ї (землею, фабриками), без володіння засобами війни („державою", армією), і без морального авторітету не може бути національної аристократії. У нас в дійсности править **большевицька охлократія,** яка володіє, засобами війни-державним апаратом і армією — але не володіє засобами продукції — землею і фабриками. При тім, як кочовники- чужинці, як аристократія юрби, вона не має морального авторітету в очах нашої здиференційованої вже на кляси, інтензивно працюючої та інтензивно продукуючої, переважно хліборобської нації. Моглиб правити в нашій хліборобській Україні ті що володіючи засобами нашої хліборобської продукції — землею і хліборобською технікою і маючи власну матеріяльну силу, мають основну реальну підставу до влади. А для сього вони мусілиб заволодіти ще засобами війни „державним апаратом і армією" і придбати в очах цілої нації моральний авторітет для своєї влади.

Переповів **О. Н.**

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЄМИЙ

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА РІК 1922

Зладив д. ОМЕЛЯН РЕВЮК, редактор часописи „Свобода".

СЕЙ КАЛЄНДАР ОБІЙМАЄ 232 СТОРІН ДРУКУ ДОБІРНОГО МАТЕРІЯЛУ І ОКРАШЕНИЙ МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ ЯК: ОБРАЗКИ, ІЛЮСТРУЮЧІ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ ТА РІЖНИХ КРАЯХ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

ПАПІР ГАРНИЙ, ДРУК ВИРАЗНИЙ І ЧИТКИЙ. ДУЖЕ ВІДПОВІДНА КНИЖКА НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК. СЕЙ КАЛЄНДАР ДРУКОВАНИЙ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, А СПОРЕ ЧИСЛО ПРИЗНАЧЕНО НА ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ.

ЗМІСТ:

БОГДАН ЛЕПКИЙ: СОН. Поезія.
БОГДАН ЛЕПКИЙ: НЕ ХИЛЯЙТЕ В ДІЛ ПРАПОРА! Поезія.
ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ: ДЕРЖАВНІ СТРЕМЛІННЯ КОЗАЧЧИНИ. Стаття.
СТЕПАН РУДАНСЬКИЙ: ПІСНЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО. Поезія.
ІВАН ФРАНКО: ХТО ПОМИЛОК ЛЯКАЄТЬСЯ. Поезія.
ДЕЩО ПРО ТЕ, ЯК НАРОДИ СОБІ ВОЛЮ ДОБУВАЮТЬ. Стаття.
ОСИП ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ: ПЕРЕПЕЛИЧКА. (Байка).
БОГДАНКО: В ШПИТАЛІ. (Нарис з української війни).
Б. Л.: УКРАЇНСЬКИМ ГЕРОЯМ. Поезія.
ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ НАЗВИ КРАЇВ І НАРОДІВ. Стаття.
М. ПІДГІРЯНКА: СИДІЛА Я В ЯСНУ ДНИНКУ... Поезія.
КАТРЯ ГРИНЕВИЧЕВА: ПАРАСКА ГОГОЛЬ. Оповідання.
РЕЛІҐІЙНЕ ЖИТТЄ СЕРЕД МОСКАЛІВ А УКРАЇНЦІВ. Стаття з ілюстраціями.
ПРОСВІТЯНИН: НАШІ ПОЛОНЕНІ В НІМЕЧЧИНІ. Стаття з ілюстраціями.
О. ОЛЕСЬ: НА ЧУЖИНІ. Поезія.
ТИМОТЕЙ БОРДУЛЯК: БУЗЬКИ. Оповіданнє.
УКРАЇНЦІ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ. Стаття.
А. МЕТЛИНСЬКИЙ: БУРЯ. Поезія.
ДР. ЛУКА МИШУГА: ПІДКАРПАТСЬКА РУСЬ. Стаття.
ВОЛОДИМИР САМІЙЛЕНКО: НЕВДЯЧНИЙ КІНЬ. Поезія.
ФЕДЕРАЦІЯ ЧИ САМОСТІЙНІСТЬ. Стаття.
О. ОЛЕСЬ: ТИ НА НІЧ НЕ ДИВИСЬ. Поезія.
СІРКО: УКРАЇНО, РІДНИЙ КРАЮ. Поезія.
БУДУЧНІСТЬ ПОЛЬЩІ. Стаття.
ПРИРОДНІ БОГАЦТВА ГАЛИЧИНИ. Стаття.
БОГДАН ЛЕПКИЙ: В ПОБІДУ ВІР. Поезія.
НАРОДИ ОДНІ З ДРУГИМИ ВОЮЮТЬ. Стаття з ілюстраціями.
ОЛЕКСАНДЕР КОЛЕССА: ДЛЯ МАМИ. Поезія.
ОЛЕКСАНДЕР КОЛЕССА: УКРАЇНІ. Поезія.
ОСИП НАЗАРУК: ДЕЩО ПРО ТЕ, ЧОМУ МИ НЕ ЗАКРІПИЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ. Стаття.
С. ВАСИЛЬЧЕНКО: МУЖИЦЬКА АРИХМЕТИКА. Оповіданнє.
ОЛЕКСАНДЕР КОЛЕССА: РІДНА ХАТА. Поезія.
БЮРА ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАЦІ. Стаття.
ПРОМИСЛОВІ НЕДУГИ. Стаття.
ЗОЛОТІ СЛОВА ВЕЛИКИХ ЛЮДИЙ.
ВІДШКОДОВАННЄ ЗА УШКОДЖЕННЯ РОБІТНИКІВ ПРИ ПРАЦІ. Стаття.
ОЛЕКСАНДЕР КОЛЕССА: СИРОТЯТА. Поезія.
ПРИВАТНА УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНА ҐІМНАЗІЯ В СНЯТИНІ. (До ілюстрації).
СТРАШНІ ГОЛОДИ В ДАВНИНУ. Стаття.
ЧИ ІМІҐРАНТОВИ РОБІТНИКОВИ ТРЕБА ЗНАТИ АНҐЛІЙСЬКУ МОВУ. Стаття.
ДЕ МОЖНА НАВЧИТИСЯ АНҐЛІЙСЬКОЇ МОВИ. Стаття.
ПРАВИЛА ЗДОРОВЛЯ.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаєсь).

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ СЕЙ КАЛЄНДАР, НЕХАЙ ПРИШЛЕ СВОЄ ЗАМОВЛЕННЄ ВРАЗ З НАЛЕЖИТІСТЮ ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНІ-ОРДЕРОМ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

або на адресу Книгарні У. Н. Союза:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th Street, ... New York City.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ.

Управа Національного музею у Львові (вул. Мохнацького 42) звіщає про викінчення цинкоґрафічних робіт біля 75-ти кліш 1-го зошиту Альбому мініятюр і орнаменту рукописів XVI віку, коштом 500.000 мп. (з папером) Дальші роботи здержано через брак гроша, авізованого — що правда — з Америки ще в липню, але досі не доручено управі на цю ціль. Тим то управа Національного Музею просить усі гуртки прихильників справи і національні фінансові інституції прийти з помічю на викінчення кліш для дальших зошитів XVII до XVIII вв. квотою одного міліона мп.

Осібно продовжується робота біля спису церковнословянських і українських рукописів. До тепер описано подрібно більше 1200 рукописів; решту 300 рукописів задумує управа Музею описати збірним трудом при допомозі запрошених співробітників. На весну 1922 р. надіється управа Музею приступити до друку цего дуже цінного — зібраним матеріялом з области давного мистецтва України — спису рукописів та видати його з необхідними палеоґрафічними податками.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЮДОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НЮ ЙОРКУ.

В понеділок дня 12. грудня, о годині 7.45 вечером (точно) відбудеться перший виклад о. Ол. Павляка, на тему: **„Вступні замітки до історії української літератури".** Саля Українського Народного Дому ч. 1. (217 Іст 6. ул.). Вступ дозволений кождому. Оплата 10 центів. Того самого дня розпочинається приготовлюючий курс в салі ч. 3. Науку розпічне п. Володимир Білоруський і буде вчити **початків української мови.** Вступ лише для учеників.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

УКРАЇНЦІ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Політичні виклади в Празі.

Заходом Українського Громадського Комітету в Празі уладжено в „Обецнім Домі" ряд викладів з дискусіями, що пройшли серед значного успіху і оживлення в нашій еміґрації. Відчити проголосили: Н. Ґріґоріїв: Національне питанне. — В. Гуревич: Росія і східно-европейське питанне. — М. Шаповал: Україна і Росія. — П. Кречовський: Білоруське питання. — П. Тимошенко: Кубанська республіка і її сусіди. — Н. Айолльо: Грузія і самоозначенне кавказьких народів.

Чехи на поміч українським студентам.

В міністерстві закордонних справ Чехословаччини відбулась нарада між заступником міністра Ґірсом і представником Українців проф. Колессою та делеґатом праського Українського Громадського Комітету Шаповалом. Темою нарад була орґанізація ратункової акції для українських студентів. Порішено зорґанізувати окреме чесько-українське товариство помочі. Се товариство буде підпирати і чеський уряд і чеський нарід. Допомогова сума має бути дуже поважна. Ініціятиву взяли в свої руки чеські студенти і професори.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

НА УКРАЇНУ

Зимові знижені ціни вже увійшли. Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і подостатком. Осібні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди новітних кораблів.

RED STAR LINE

Кораблі відїзджають кождого тижня
З Ню Йорк до Плимавт, Шерборг і Антвер:
Lapland ....Jan. 7
Kroonland ....Dec. 17
Zeeland ....Dec. 24
Finland ....Dec. 31
З Ню Йорку до Гамбургу, Лібави і Данціг:
Samland (лиш 3-та кляса).... Jan. 14

AMERICAN LINE

З Ню Йорку до Шерборг, Гамбург і Данціг:
Manchuria ....Dec. 29
З Ню Йорку до Брунсбуттел, Гамбурга і Данціга:
Mongolia ....Jan. 12
Minnekahda ....Jan. 26
Всіми дорогами до Польщі.

WHITE STAR LINE

З Ню Йорку до Шерборг і Савтемптон:
Adriatic ....Dec. 28
Olympic ....Dec. 31

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
власник 120 кораблів—поємности 1,300,000 тон.
9 Broadway, New York City
або місцевих агентів

JERSEY CITY, N. J.

Русскій Кружок Самообразования в Джерзи Сіти, Н. Дж. устроює в сю неділю, 11. грудня о годині 2-ій попол. під ч. 574 Jersey Ave. ЛЕКЦІЮ. Референт що тільки приїхав з Росії. Реферат на тему Життя в дни Деникінської і Врангельської революції. Проситься о численну участь. Вступ безплатний. 88

Русскій Рабочий Кружок Самообразования

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР І КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: Історії, Повісти, Оповідання, Байки, Співанники, Молитвенники, Церковні Книги, Образи релігійні і патріотичні, Стінні календарі, Переписні картки і много инших річий як: Вишивані сорочки, Обруси, Фартушки, Краватки, Хустки, Взори до вишивання, Канва і Нитки Д. М. С., Вироби з кораликів, Ґердани женські і мужеські, пацьорки і варстатики до роблення пацьоркової роботи. Каталоґ даром. Адресуйте: 98m—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОЧТОЮ
ТЕЛЕГРАФІЧНО
БАНКОВИМ ЧЕКОМ

СКОРО І БЕЗПЕЧНО ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПІСЛЯ ДЕННОГО КУРСУ

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

Приймає ощадностеві вклади почавши від одного долара, а платить процент від дня вложення гроший.

Продає Шифкарти на як найліпші кораблі, на кожду морську лінію.

Урядово і совісно виготовлює краєві нотаріяльні і правні справи

У всякій банковій справі пишіть або приходіть до:

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

Юрко.

ЧОЛОВІК ЩО „З УСІМИ ДОБРЕ".

(МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН).

Хто його не знає? Він усюди є. Він усіх знає, з усіми добре жиє.

Рано здибаєсь він з священиком коло церкви: „Я вам кажу, отче, шкода вашої праці, шкода ваших грудий; наш хлоп, посади його де хочеш, все є невдячний. — Правда, що як би не ви, то до нині церква була би завалилася. А так і вбрана і помальована; і саля своя є; є де зійтися, прочитати, побалакати, забавитися. І на старий край капнув вже не оден цент, і депеші вислано; ну тай „бонди" будемо підписувати, треба, треба! А то загибіль з тими Поляками. — А як там отче, родина? „Добре, добре! Богу дякувати... „Слава Ісусу Христу"!

Заходить до дяко-учителя: „Моє поважанне! Все пане учителю, коло ґазети? Певно, певно! Як би не ви, то щоби тут в нас була? Ви наш провідник; і театр і концерти і віча і збори... Усе те за вашим стараннєм. А діти? Таж то радість дивитися на них, як то гарно говорять по українськи, як деклямують... Кажу вам, як би не ви то що би було з „бондами"? А так ви загрієте, промовите, і люди підписують. Треба, треба підпирати наше правительство, а то з тими Поляками чиста заглоба... Треба, треба... Моє поважанне!"...

Заходить до Угро-Русина: „Моє почтеніе! Ну не казав я вам, що король верне? О я маю нюх! Нам тільки треба твердо стояти за королем... А чи чули? Кажуть, що цар жиє. А він, кажу вам еще верне. О верне, певно верне. Він не дасть Прикарпатській Руси загибати. Моє почтеніе!"

Стрічає Січовика: „О! гаразд! Моє поважанне! Ну, як там наші справи? Добре, правда добре. Я вам казав, ми мусимо побідити. А що там „бонди", правда, що підписують. Я все своє кажу, що „Січ" вибоpe Україну. Так, так! До побачення. Гаразд!"

Стрічає доморослого комуніста. „Здраствуй товаріщ! Как дела? Не благополучно? Я казав вам, що нам треба повести ліпше кампанію проти попа. Треба писати до У. Щґ В., до Нар. Волі. Треба розбити Січ, нагнати дяка. Замість „бондів" синьо-жовтих, треба аґітувати на наш фонд. Коли „позичка" вдасться і Галичина стане самостійною, то де нам дітися Робіть товаришу! До свідания".

Вкінци зайшов до Поляка, що є аґентом польського конзуля. „Дзінь добри! Слуґа вельможнеґо Пана! Повядам пану, біда!! Дайон хлопі тисенци на тен пожичкі. Але я то розбієн. „Креси" мушон биць наше". Діставши „зеленого" вибігає, кричучи: „Шалуєн рончкі, ясьневельможнеґо пана"...

Вдоволений заходить на „келішок". Завтра рано він знов буде під церквою.

Хто його не знає? Він усюди є, він усіх знає, він з усіма добре жиє і називаеся „хрунь".

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна.
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА
за місяць падолист 1921 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 8. Верес Йосиф, Середницький Михайло.
В. 14. Гундяк Олекса, Довгий Анна.
В. 22. Кравчук Анна, Стегницька Марія, Ярівська Пелагія.
В. 24. Вишнівський Василь, Магновський Людвик.
В. 29. Грозко Юліян.
В. 38. Полянський Максим, Кристинич Марія.
В. 47. Вильховський Николай, Мельник Текля.
В. 51. Зелинський Іван, Королевят Дмитро.
В. 62. Козак Іван.
В. 65. Миляя Михайло.
В. 78. Кицко Михайло.
В. 81. Любинець Михайло.
В. 95. Яремчук Стефан, Яремчук Параскевія.
В. 109. Фаринюк Марія.
В. 116. Озарчук Ирена.
В. 132. Гладкий Іван, Кочкодан Володимир, Галицинський Олекса.
В. 137. Бедарський Василь, Томко Михайло, Фотій Калина.
В. 139. Шмада Іван.
В. 154. Гудяк Николай.
В. 170. Мельничанко Михайло, Лесобей Григорій.
В. 194. Лесюк Николай.
В. 195. Крайняк Гнат.
В. 201. Фемяк Павло, Кубай Мих.
В. 206. Гречух Марія.
В. 213. Демків Павло.
В. 217. Гудейчук Іван.
В. 219. Кучерепа Василь, Чорній Ів.
В. 221. Яцко Мих., Келер Василь.
В. 223. Сухиня Іван.
В. 227. Васько Григорій.
В. 229. Крулевський Антін.
В. 237. Корчак Стефанія, Гаврилюк Іван.
В. 238. Дутчак Дмитро.
В. 240. Шубак Марія, Шубак Дмитро.
В. 249. Махник Марія.
В. 276. Кмить Юстина, Кость Антін, Білас Анна, Марків Наталка.
В. 328. Ковалишин Петро.
В. 338. о. Іваницкий Андрей
В. 341. Кіба Володимир.
В. 371. Воловина Даниїл.
В. 392. Ласкевич Стефан, Бусько Даниїл, Путра Николай.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 7. Росс Іван.
В. 24. Магун Михайло.
В. 27. Шпільчак Стефан, Зілинський Стах, Боклащук Юрій.
В. 41. Кац Параска, Спильник Іван, Нищот Йосиф ст.
В. 61. Шафран Дмитро.
В. 74. Пасечка Григорій, Фурик Юрко, Галька Теодор, Рудий Матій, Шинкарак Прокіп, Тухте Іван, Красицкий Николай.
В. 81. Куречка Петро, Пашкевич Бланж.
В. 85. Борецький Гилярій.
В. 87. Трояновський Франко.
В. 109. Стехуляк Іван.
В. 117. Беднар Петро.
В. 124. Зварич Семен, Зварич Анна.
В. 129. Покрищка Михайло.
В. 131. Марчук Антін.
В. 142. Ощипко Николай.
В. 151. Мазур Юстина, Кметь Марія.
В. 157. Домброва Франко.
В. 166. Гук Теодор.
В. 175. Гнчпан Андрей.
В. 179. Гатлан Андрей.
В. 192. Гузар Стефан.
В. 209. Фіщур Петро.
В. 211. Олійник Николай.
В. 213. Взорек Катерина, Жебровський Вашлав.
В. 217. Савульський Николай, Онуфрик Андрей.
В. 218. Луньчак Іван.
В. 241. Крупий Василь, Ковальчук Петро.
В. 248. Сивозяк Николай, Гевчук Василь.
В. 251. Мігас Антін.
В. 259. Чіхуляк Михайло.
В. 274. Гула Павло.
В. 282. Марків Кирило.
В. 295. Наконечний Григорій, Чайковський Олекса.
В. 301. Береза Антін.
В. 317. Сушевський Кирило, Сушевська Катерина.
В. 336. Тарчанин Василь, Дяків Іван, Потяк Василь, Бакута Антін, Ящак Михайло, Репужинський Николай, Кучбійчик Антін.
В. 364. Леськів Василь, Кузьма Ник.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 1. Сорока Теодозій.
В. 10. Ксенич Онуфр., Ксенич Анна.
В. 14. Когут Дмитро.
В. 22. Савицький Василь.
В. 58. Бойко Василь, Бойко Параня.
В. 63. Вітик Ілько, Кухта Іван.
В. 85. Попівка Михайло ст.
В. 110. Костюк Йосиф.
В. 126. Мельник Дмитро.
В. 135. Столиця Олекса.
В. 146. Артимко Юрій.
В. 166. Пашко Михайло.
В. 213. Масляй Олекса.
В. 217. Потопська Анна.
В. 218. Вітишин Константин.
В. 235. Денько Михайло, Денько Павло.
В. 238. Кошелічук Ілія.
В. 239. Кучірка Янко.
В. 324. Кошельник Іван.
В. 395. Пліш Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 3. Шап Петро.
В. 6. Галько Олекса.
В. 7. Рихель Михайло.
В. 29. Туркевич Володислав, Топорівський Михайло, Соснівський Михайло, Кочмар Стефан, Атаманець Дмитро.
В. 27. Зварицин Василь.
В. 33. Кузьмин Марія.
В. 36. Тадів Марія.
В. 53. Когут Осип.
В. 54. Кривицький Іван, Манастирський Еміль, Крячковський Павло.
В. 59. Винтринович Зофія, Бойко Параска, Лобдиньский Стефан, Вигринович Володимир, Лободинська Катерина, Бабай Матвій.
В. 61. Дзядзірух Василь, Павлун Андрей, Павлун Іван.
В. 63. Наум Александра, Наум Кир.
В. 68. Сапіга Василь.
В. 75. Ніко Михайло.
В. 76. Вереда Григорій, Брич Теодор, Свищевський Петро, Олійник Франко, Шевць Йосиф, Фудалі Михайло.
В. 89. Танчур Фруська, Бігун Галя, Гайдук Іван, Гулик Дмитро.
В. 91. Подлуцький Петро, Крачковський Йосиф, Зуляба Василь.
В. 96. Пелепко Дмитро.
В. 99. Литвин Василь.
В. 102. Ягодинський Стефан.
В. 106. Турчановська Катерина.
В. 109. Депковець Матій.
В. 112. Сороковська Марія.
В. 113. Белюх Гриць.
В. 118. Пилійчак Юрій.
В. 120. Клебан Йосиф.
В. 122. Гурдяк Іван.
В. 131. Сабадаш Прокоп, Худин Вас.
В. 133. Забик Юрій.
В. 135. Щутяк Михайло.
В. 139. Чорней Семен, Кашубінський Арсеній.
В. 142. Нагрибецький Антін.
В. 146. Бельо Василь.
В. 150. Косован Николай.
В. 151. Олесь Марія, Шмудь Тацьяна.
В. 160. Фіяк Василь.
В. 163. Мельник Петро, Потучко Іван, Кушлак Іван.
В. 165. Несевич Іван.
В. 170. Дубик Іван, Домитришин Дмитро, Качоровська Кароліна.
В. 172. Собонкевич Іван.
В. 174. Панчишин Дмитро.
В. 178. Король Матвій, Король Анна.
В. 179. Гатлан Іван, Громоцька Анна, Левицький Іван, Левицький Стефан, Громоцький Олекса, Хрунь Вас.
В. 187. Гресько Павло.
В. 196. Федорук Василь.
В. 201. Мохнацький Василь.
В. 217. Олійник Іван, Бояновський Стефан, Черевитий Микола, Гергаль Михайло, Андрусів Михайло, Цимбалісто Теодор.
В. 218. Демчак Михайло, Коваль Ів.
В. 219. Блага Марія, Благий Іван, Стахура Гаврило.
В. 234. Цимбалюк Семен.
В. 235. Невойда Олекса, Андрищ Юрій, Богаченько Іван, Бобак Дмитро, Невойда Павлина.
В. 239. Кобильник Анна, Береза Іван, Кваш Теодор, Шкодовський Максиміліян.
В. 248. Кобилянський Федорій, Кобилянський Йосиф.
В. 263. Глущишин Роман.
В. 270. Бараник Николай, Пігура Панько, Бараник Іван.
В. 278. Пришляк Василь, Ясінський Николай, Ковалів Прокоп.
В. 282. Парибус Гринько.
В. 283. Лотоцький Володимир.
В. 316. Качмар Іван.
В. 336. Ілків Іван, Телеп Петро, Васюник Онуфрій.
В. 341. Матійчук Теодор, Матійчук Марія.
В. 342. Скочипец Стефан.
В. 350. Белюх Николай.
В. 363. Лилак Гринь.
В. 388. Дзюба Стефан.
В. 393. Котюк Петро, Ананевич Данько.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 55. Західний Теодор.
В. 60. Пук Григорій, Грошко Павло, Пук Александра, Мовчко Андрей, Лазаренко Анна.
В. 82. Процик Іван, Богонос Михайло, Дидів Григорій.
В. 108. Копильник Іван.
В. 118. Іванчук Іван.
В. 131. Сенів Данило.
В. 143. Кошлайчук Ілья.
В. 168. Масляй Олекса.
В. 169. Кухтин Іван.
В. 170. Мусяла Іван, Мусяла Марія.
В. 191. Ракочий Петро, Стангритчук Антін, Мицько Йосиф.
В. 217. Петрів Петро, Мороз Павло, Лучишин Михайло, Турчин Николай.
В. 218. Лесюк Іван.
В. 224. Поливка Михайло.
В. 230. Вітик Ілько.
В. 270. Вітишин Константин.
В. 324. Касіян Мартин.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 18. Дзядик Теодор.
В. 85. Костюк Апольонія.
В. 135. Клим Іван.
В. 179. Тиндик Михайло.
В. 378. Свиридюк Володимир.
В. 379. Атаманчук Тадей.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

В місяци жовтни 1921 р було в У. Н. С. повновартних членів	11.726
В місяци падолисті 1921 р. принято нових членів	65
В місяци падолисті 1921 р. принято наново членів	63
В місяци падолисті 1921 р. принято з переступними листами	24
В місяци падолисті 1921 р. прийшло з інших кляс посмертного	6
Разом	11.884
В місяци падолисті 1921 р. суспендовано членів	127
В місяци падолисті 1921 р. взяли переступні листи	29
В місяци падолисті 1921 р. відійшло до інших кляс посмерт.	6
В місяци падолисті 1921 померло	6
Разом	168
В місяци падолисті 1921 р. У. Н. С. мав повновартних членів	11.716

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на $100	4
В клясі A на $250	269
В клясі AA на $500	3.932
В клясі B на $750	361
В клясі C на $1000	7.024
В клясі BB на $1500	117
В клясі CC на $2000	9
Разом	11.716

ЗІСТАВЛЕННЄ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА.
за місяць падолист 1921.

З кінцем місяця жовтня 1921 р. було молодечих членів	5.017
В місяци падолисті 1921 р. принято нових членів	90
В місяци падолисті 1921 р. принято наново	30
В місяци падолисті 1921 р. принято з переступними листами	27
Разом	5.164
В місяци падолисті 1921 р. судовано членів	54
В місяци падолисті 1921 р. відійшли з переступними листами	19
В місяци падолисті 1921 померли	2
Разом	75
З кінцем місяця падолиста 1921 У. Н. С. мав молодечих членів	5.089

Зіставленнє після кляс:

Всі теперішні молодечі члени є вписані до табельки ч. І.	5.089

Зіставленнє загальне:

В місяци падолисті 1921 У. Н. С. числив повновартних членів	11.716
В місяци падолисті 1921 р. У. Н. С. числив молодечих членів	5.089
Разом	16.805

УВАГА.

Котру кождий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинні пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць падолист 1921 року яко суспендовані або виключені з неплачення місячних вкладок, котрі з якоїсь причини згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (грудня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця грудня 1921 року, то з січнем 1922 р. мусять виповнити нові аплікації (просьбу о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі з місяцем падолисті 1921 взяли переступні листи, а ще досі не зголосилися до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю грудни 1921 р., бо на другий місяць то є в січни 1922 року вичеркнеться їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

С. Яцловський, гол. предс.,
І. Кащтанюк, гол. рек. секр.

ОГОЛОШЕННЄ.

Отсим подаєся до загального відома, що братство св. Юрія, відділ 79 У. Н. Союза в Гарет, Па., зістало з днем 3-го грудня 1921 р., згідно з приписами статута У. Н. Союза суспендоване за неплаченнє місячних вкладок.

Коли місцевий уряд висше згаданого відділу не застосуєся до § 252 статута У. Н. Союза то в значенні § 253 час, буде виключений з організації.

Поодинокі члени висше згаданого відділу, котрі хотять забезпечити собі членські права в організації і на дальше остатися членами У. Н. Союза, мусять застосуватися до § 412 статута У. Н. Союза. По переступні карти треба голоситися до головного рекордового секретаря У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Дальше подаєся до загального відома, що братство св. Володимира, відділ 74 У. Н. Союза в Гамілтон, Онт. в Канаді, з кінцем місяця падолиста 1921 р. зістало наново принятє згідно з приписами статута У. Н. Союза.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 30. грудня 1921
І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляєсь Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1922 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що в остатних днях вислано на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слідуючих відділів:

178, 197, 262, 290, 177, 152, 191, 153, 173, 226, 258, 186, 159, 162, 97, 318, 254, 239, 247, 209, 217 (4 пакунки), 351, 339, 342, 296, 347, 332, 317.

Всі повисші вимінені посилки зістали вислані почтою два 8-го грудня (не експресом). Котрий би з висше згаданих Відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить адмін. „Свободи".

НАЙНОВІЩИЙ КАТАЛЬОГ КНИГАРНІ „СІЧОВОГО БАЗАРУ" ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ДАРОМ.
SICHOVY BAZAR
64 E. 7-th ST.
NEW YORK, N. Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ	3 кляса	$103.50
ДАНЦІҐ	" "	$106.50
ЛІБАВИ	" "	$110.00

і $5 податок

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ
„ЛІТУЕНІЯ" — 21. ГРУДНЯ
„ЕСТОНІЯ" — 11. СІЧНЯ

Також новий прямий лінії між Лібав — Данціг — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або

BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанійних цінах на всі лінії до Галичини із Галичини і до всіх частий світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стацінх, забираємо їх на нічліг до власного чистого і здорового емігрантського дому, оплачуємо їх пакунками, котрі на жаданнє також асекуруємо і перетримуємо їх пакунки безплатно у своїм стороджі аж до дня відїзду корабля.

ПАШПОРТИ виставляємо за зовсім безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всіх місцевостий рідного краю по деннім курсі телеграфічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну гарантию. Після доручення грошей даємо оригінальні посвідки від осіб, котрим пересилано гроші.

ВСІЛЯКІ старокраєві справи судові і нотаріальні успішно полагоджуємо наш нотар.

Також у всіх прочих справах уділяє совісної поради і часу, скорую і точну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР
на розі Третої Евні і 8-тої улиці в Ню Йорку.

HENRY C. ZARO, Banker
39 Cooper Sq. Dt.U. New York

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ВСІХ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ.

Шифкарти на всі найвигіднійші Кораблі.

Старанна опіка для родин.

Родимці! Бажаєте святкувати в краю надходячі СВЯТА, старайтесь замовити собі місце до відїзду, поневже число відїждаючих з кождим днем зростає.

Бажаєте вислати грошеву поміч оставшій в краю рідні, вишліть її сейчас, щоб рідня Ваша змогла в час ще на СВЯТА таку отримати.

За всякою порадою повинні віднестись з повним довірєм до знаної Вам старої фірми, де Вас порадиться точно і ретельно

G. KUHASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ДОПИСІ

(Дописи проситься писати лише на одній стороні паперу і по можности чітким письмом. Писати треба пером, а не олівцем. Коли в дописи наводите які імена, то пишіть їх виразно і правильно, щоби не було непотрібного баламутства. Мы поодиноких стрічках лишайте досить місця, щоби можна було вигідно невідповідні слова або цілу стилізацію справити і до друку приладити. Пишіть завсіди щиру правду і не обвинуйте своєї редакції та читачів своєї часописи, бо се приносить народови шкоду, а не пожиток. Правдиве імя і назвиско кождого дописувателя (а також його докладна адреса) мусять бути редакції знані, бо безіменних дописий не береться під розвагу. Хто не підписує своєї дописи своїм правдивим іменем, то на його жаданнє редакція задержує його правдиве імя в тайні і нікому на нікому сього не зрадкує. Як хто не має довіря до своєї редакції, то нехай не висилає до неї ніяких писем. Коли маємо довіря до своїх читачів, то маємо право жадати, щоб і вони нам вірили).

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Поклик до громадян з села Лукавиці, пов. Ліско, Галичина.

Дорогі Браття!

Я отримав лист від нашого товариша Гриня Шевчика, ученика прав університету в Загребі (Югославія). Він описав ціле своє положеннє, як він перебув свою кроваву біду в австрійській війні з Італією і Сербією і я, прочитавши сей лист, аж заплакав з великого жалю.

Той ученик, Гр. Шевчик є сином Андрія, котрий був робітником при зелізниці. Він дав свого сина до української гімназії, де малий хлопчина робив дуже гарний поступ. Батько не щадив праці для свого талановитого сина, а тепер той його син бореться з голодом і холодом в Загребі.

Дуже сумно зробилося мені на серци, що мої сили не є такі кріпкі, щоби йому помогти в його нещасливій хвили та потішити його в біді. Сей бідака просить на милість Божу, щоби деяку раду йому дати, щоби він міг собі купити які убраннє і черевики, а також трохи якої білизни. Він не має від нікого ніякої помочі, бо його родичі не можуть з ним зноситися з причини відомого галицького лихоліття.

Отже той ученик прав бореться з великим браком наложитого харчу, а крім того хотів би полатати свої подерті чоботи та прикрити чимнебудь свое збідоване тіло. Він працює від рана до полудня в реставрації, за скромну їду і за кімнату, а пополудни йде на науку до університету. Ви знаєте самі, що треба дуже кріпкого чоловіка, аби видержав такий недостаток. Ще дотого каже, що зима в Югославії дуже люта, а тут нема в що одягнутись, ані де в теплім місци перепастись.

Бог мені свідком, що колиб я міг, то дав би-м тому бідакови потрібну поміч і не говорив би-м нікому ані слова. Але я сего зробити сам не можу, тож длятого прошу Українців з Лукавиці і Лучок: Товариші! Будьте ласкаві зложитися на убраннє і чоботи для Гриня Шевчика. Він каже, що йому потрібно конечно 100 долярів. Нас тут є дуже велике число, тож чи ми не могли би зложитися на него по одному долярови? А він кличе до Вас усіх, бо навіть писав листи до декотрих з Вас. Змилуйтеся, бо то наша кров! Гринь Шевчик є дуже щирий український патріот, тож колись Ви, його родбродії, знайдете свою лепту в десятеро відплачену, бо він любить свій нарід дуже і не соромиться свого походження. А коли ми зложимо йому сю поміч, то тим покажемо симпатію для свого героя, котрий не одне витерпів від ворожої руки за нашу Україну.

Свою жертву прошу присылати до мене, щоби я міг відослати її враз з Вашим іменем на адресу Гриня Шевчика. Можете також висилати йому відповідну квоту самі, бо се не робить для мене, ані для него, ніякої ріжниці.

Я в імени Григорія Шевчика дякую Вам згори за Вашу лепту, яку можете прислати до мене, або до него. А яка радість для него буде! Таж ми його рідні! Покажім, як оден, що кождий з нас причиниться до сеї збірки.

Адреса до него така: **Gregory Sevcyk, Stud. Prava, Zagreb, Kaptol 29, Jugoslavija.**

Хто пішле якунебудь жертву до Шевчика сам, нехай буде ласкавий мене про се повідомити.

Петро Совірка,
1623 Dounton St., Nicetown, Philadelphia, Pa.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

„Схаменіться, будьте люди!"

Отсі слова нашого генія приходять на гадку, коли беруся писати сю невинну допись із нашої місцевости. Всюди між нашою іміграцією рух: скликають збори, віча, виготовляють протести; аж серце радується. як нарід, закотивши рукави, гонить всяких наймитків „московської грязи" та „варшавського сміття", а сам збирає жертви та бонди для рідного краю.

В нашій місцевости партій нема так. як по других місцевостях, але зате байдужність тут така страшна, що не можна стерпіти, аби надалі позістало тесаме.

Дня 12. падолиста б. р. на мітінгу братства св. Юрія, від. 160 У. Н. Союза. наш предсідатель п. Яків Притика, щирими словами заохочував усіх присутних, аби в сю рішаючу для нашого народу хвилю, коли западає вирок життя або смерти, стали всі в обороні рідного краю. „Купуйте бонди галицкого правительства! — кликав бесідник. — Складайте хоч маленьку жертву для свого народу, а тим ви покажете себе правдивими патріотами". Декотрі послухали тих щирих слів і зложили, хто що міг, однак много обіцялося зложити, а до днесь немов поглухли. Не бракло і таких, що з дурненьким усміхом на устах немов казали, що їх хата з краю, що їх те все не обходить. На мітінгу вибрано комітет (пп. Лука Ковальчик і Теодор Білоус), котрий пійшов по хатах і з тяжкою бідою зібрав $195, і то лише від своїх членів.

А деж прочі громадяни? Куди ви поховались? Ану-но відізвіться, легкодухи! Не вже ви не чуєте розпуки рідного народу, катованого Ляхами? Чи хочете топтати по трупах і по крови рідного брата, котрий поляг в обороні рідної землиці в тій вірі, що як йому самому не вдасться вибороти волі, то ви докинете се велике святе діло свободі України? До краю всі збираєтеся і радіб, аби там Ляхів не стало, щоб добре було жити на своїм газдівстві; але щоби сповнити свій обовязок людини супроти свого краю — то се вже не для него.

Впослідне кличу до всіх і прошу кождого, хто ще чується людиною, в кого ще не скаменіло серце, кому є милий рідний край, який він опускав зі слезами в очах: відізвись брате і сестро! Ділом докажіть, що хочете бути вольними між вольними, і то сейчас, бо може вже за тиждень буде запізно. Підписуймо протести, збираймо бонди, а тоді певно зможемо сказати, що ми зробили все, що було в нашій силі, і сміло глянемо в очи всім мученикам, нашого рідного краю.

Член 160. від. У. Н. Союза.

НА ОБОРОНУ ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ.

На оборону засудженних на смерть громадян з Мостів Великих, Івана Балка і Івана з Б. Кулієвича, зложили із краяни з Бруклина, Н. Й., слідуючі жертви: Марія Балко $11.00; Церков Соц. Св. Пл. $6.80; Петро Шарко $5.00; по $2.00 зложили: Ів. Балко (Анд.), Стефан Петрушка, Григорій Малицький, Мих. Малицький; по $1.00 зложили: Йосиф Глух, Мих. Балко, Дмитро Вівчар, Олекса Балко, Стеф. Заяцько, Корнель Германи, Мих. Заверуха і Дмитро Зварич; по 50 центів зложили: Андр. Цюпа (Якима), Андр. Цюпа (Олекс.), Андрій Кмита, Дмитро Висоцький, Дмитро Пуцило, Ів. Савицький, Мих. Притула, Ник. Ковальський, Мих. Чорній, Петро Данько, Гаврило Лукач, Ів. Гунька, Павло Войтович, Лука Кісь, Григорій Цьвкало, Василь Ільницький, Степан Сеник, Ник. Павлоцький, Семен Личко, Петро Новак, Ник. Хохланич і Ів. Кузьма; по 25 центів зложили: Ілько Шийка, Іван Крук, Андр. Крук, Лесько Русин, Мих. Шипорт, Йосиф Йонда, Мартин Вожицький, Стеф. Глушко, Теодор Балко, Микола Касевич, Ів. Кіт, Павло Приступа, Мих. Загаєвський і Антін Яремчук. Разом з Бруклина $55.00. Збірками в Бруклині займались Іван Цюпа і Іван Балко (старший). —

На тусаму ціль зложили в Клівленд, О.: Парафія св. Петра і Павла $14.85; Тов. Богдана Хмельницького $5.00; по $2.00 зложили: В. Волянський, К. Сарахман і М. Лазука; по $1.00 зложили: М. Кмита, Т. Цюпа, Д. Пастерняк, В. Мельник, С. Цицький, Л. Сутнік, І. Сенюта, В. Венс, Д. Крук, С. Небожук, М. Бурко, І. Занько, О. Годованський, М. Білецький, Д. Пастерняк, І. Зварич, І. Небожук, С. Чорний, І. Сподар, Г. Юрочко, І. Шарко, І. Роборецький, Н. Цюпа, Г. Грабар, І. Гумлячик, Н. Бусько, Г. Кузів і В. Косаровський; по 75 ц. зложили: П. Личко, М. Ярига і І. Занько; по 55 ц. зложили: І. Шарко і М. Цюпа; по 50 ц.: М. Цюпа, Д. Крук, М. Білецький, К. Рапава, І. Сенюта, П. Личко, І. Шийка, С. М. Кузьма, В. Венс, Н. Цюпа, Г. Кравчишин, І. Небожук, І. Сподар, С. Пелех, Д. Небожук, П. Гавронський, Н. Шийка Ж., М. Балко, Н. Ярига, А. Барбер, В. Владика, В. Коваль, М. Балко (Мих.), Я. Бусько, В. Гаврилюк, Ю. Петрушка, Д. Мудрик, С. Денис, Ю. Сподар, І. Чуприк, А. Герман, М. Сподар, Т. Баюк, Ф. Левицький, Л. Герман, Г. Носаль, Г. Кравчишин, І. Сімсон, С. Лаврик, П. Роборецький, Н. Шийка (Макс.), Н. Шийка (Мих.), В. Коваль, Н. Балко, Н. Груба, Т. Бакин, Н. Пашковський, М. Сподар, М. Лев, П. Гавронський, Д. Небожук, І. Лев, П. Бишь, Н. Занько, І. П. Поргес, В. Настюк, П. Сіраєцький і Д. Занько; по 30 цнт. зложили: М. Косінк і П. Роборецький; по 25 цнт. зложили: І. Роборецький, Д. Рибачок, К. Петровська, І. Сало, І. Самсін, Д. Сенюта, С. Іваневич, В. Бусько, С. Роборецький, М. Бурко, П. Білаш, Г. Юрочко, М. Чорний, К. Фецишин, Д. Загута, Г. Єлізевич, І. Коваль, А. Бец, М. Самсін, С. Небожук, Д. Занько, Н. Сіраєцький, Д. Чорний, М. Реклинський і А. Гайнеш, І. Бусько, І. Сало, І. Рекліньский і А. Герман; по 20 цнт.: Н. Сенюк і М. Лев; по 10 цнт.: Д. Чорний і С. Баюк. Разом в Клівленді зібрано $93.30. Збіркою в Клівленді занялись: Ів. Сподар і Мих. Цюпа.

За всі збірки бруклинський комітет складає подяку.

Ів. Цюпа, Ів. Балко (ст.)

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

Від 1-го до 15-го грудня с. р. Книгарня Українського Народного Союза в Ню Йорку дає

25%

(4-ту часть з ціни) опусту на всіх книжках власного („Свободи") накладу.

Користайте з нагоди!

Замовлення і гроші слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

КУПУЙТЕ ГУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧНИЙ ЖУРНАЛ „БУДЯК"

виданий у Львові. До продажі є ч. 13 і 14. Поодиноке число 5 цнт. з пересилкою. Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акр, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись усно або писемно до:

T. J. HEYCEY & CO.,
529 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА

доробитися гарного маєтку на торговлі. Замість видати свої ощадности на фарми і ціле життя на ній працювати з малим успіхом, то купіть за той самий кошт і докладати, щоби собі гарну крамницю, в якій будете і за світа забезпечити свою будучність, де можете з торговлі свої достатнє жити, і купіть від $350 до $400 місячно. Крім того, згідно місця дає місце на парі. Хто лучаєсь нагода в Лорейн, Огайо, при головній улиці і коло фабрики яка ніколи не стоїть. Потребуєте в порядну бізнес, пишіть про бізнес і інформацію і порядку всі на адресу:

P. H. BESHETAR, 2306 E. 30th St., Lorain, Ohio.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ ДІМ з 7 кімнат в доброму місті, близько фабрики і української церкви. Хочу скоро продати і дешево. Прошу писати на адресу: **K. Lewonick, E. Main St., R. 2, Millville, N. J.** 87-89

ПОКУПУЮ віндов-клінерів, які роблять шемами і потребують добрих шем. Я маю на продаж французькі шеми по уміркованих цінах. Великий шем R 202 $3.00 а менший R 505 $2.50 за одну. Попробуйте в не пожалуєте. Моя адреса: **Wm. Sbileski, 230 So. 6th St., Steubenville, Ohio.** 85-89

ВІДДАЄМО до краю і спродає лонч-рум, seive service place, прихід $350.00 тижнево який гарантуємо, даючи час спробувати оден тиждень. Рент $35 місячно. Малі розходи. Голоситись до: **Arlington Lunch Room, 624 Glasson Ave., Brooklyn, N. Y.** 85-90

ХУСТКИ!
ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ.

Маємо на складі великий вибір хусток літних і зимових. Ціна після нумерів.

№ 100. Пльошева хустка з фрезлями і вишиваною цвітками в кількох кольорах, розмір 36x36 цаль, ціна 9.00
№ 101. Шовкова літна хустина з фрезлями, розмір 32x32 в цвіти, ціна 2.50
№ 102. Така сама, як № 101, але з фрезлями, ціна 3.50
№ 103. Зимова хустина вовняна, чорна або біла, величина 46x46 цалів, ціна 3.50
№ 104. Вовняна хустка, величина 52x52 цалі, ціна 5.00
№ 105. Зимова хустка до завивання, величина 2x2 ярди, синя або чорна, ціна 6.00
№ 106. Шалі-тарасни, 20 цалів широкі, а 2 ярди довгі, білі, чорні, сині або рожеві, дуже гарна робота ціна 4.50
№ 107. Шалінові хустини, розмір 1x1 ярд, в добрім гатунку, одна 4.75

Пишіть по каталог на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y. 265m

НОВІ КНИЖКИ

Відмолодження. Після др. А. Штайнаха зладив Петро Франко 10 цнт
Як закладати пластові дружини? Петра Франка 10 цнт
Огляд території України. Після др. С. Рудницького зладив П. Франко 15 цнт
Назва України, з картами. Зладив С. Шелухин 45 цнт
Теорія згідности. Після А. Айнштайна зладив Петро Франко 10 цнт

ВСІ 5 КНИЖОЧОК ЗА 50 ЦНТ.

Замовлення і гроші слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АПТИЦІ
ДРА АБОВИЧА
157 AVENUE B, від 10, улиці, NEW YORK
є доктор з яким можете говорити рідним язиком.

Медицини продаються по знижених цінах для відїзджаючих за границю. 77-

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІАЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

специаліст зі старого краю. Лічить недуги жіночі і мужескі, як внутрішні так і хронічні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
306 — 2nd AVENUE,
межи 17. в 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІАЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ. ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН. ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. ZINS

110 EAST 16th STREET, NEW YORK
Год. від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

НОВІСТЬ!

Книжки з образками для дітей в українській мові з кольоровими ілюстраціями:

1. Червона Шапочка 20 цнт.
2. Кіт в сапянцах 20 цнт.
3. Казка з 1001 ночи 20 цнт.
4. Робінзон Крузо 20 цнт.
5. Червона Шапочка з рухомими образками 45 цнт.
6. Пригоди Циганського з рухомими образками 45 цнт.
7. Співаночки С. Руданського 20 цнт.
8. Наші Казки зі образками 20 цнт.
9. Байки Глібова 20 цнт.

На пересилку повисших книжочок треба прислати по 5 цнт. більше за кождих дві книжочки.

При більших замовленнях даємо опуст.

Замовлення і гроші належить посилати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.